

Міністерство освіти і науки України
Сумський державний університет
Шосткинський інститут Сумського державного університету
Управління освіти Шосткинської міської ради
Виконавчий комітет Шосткинської міської ради

ОСВІТА, НАУКА ТА ВИРОБНИЦТВО: РОЗВИТОК І ПЕРСПЕКТИВИ

МАТЕРІАЛИ

І Всеукраїнської науково-методичної конференції,

присвяченої

*15-й річниці заснування Шосткинського інституту
Сумського державного університету*

(Шостка, 21 квітня 2016 року)

**Суми
Сумський державний університет**

УДК 331.56

ЗАЙНЯТІСТЬ ТА БЕЗРОБІТТЯ У СІЛЬСЬКІЙ МІСЦЕВОСТІ

І. Шевцова, І. О. Пригара

Шосткинський інститут Сумського державного університету

Вул. Гагаріна, 1, м. Шостка, 41100

shi_nir@sm.ukrtel.net

Труднощі переходу України до ринкової економіки, лібералізація соціально-економічних відносин суттєво вплинули на зайнятість населення і стан ринку праці в країні, особливо в сільському господарстві. Зокрема, якщо у 2000 р. у цій галузі було зайнято 4,4 млн. осіб, то у 2008 р. чисельність працівників сільського господарства скоротилася до 3,3 млн. осіб, або на 25,0%, а у 2014р. до 3,1 млн. осіб, або на 29,5%. Однак ця статистика охоплює переважно тих, хто має власний наділ землі чи особисте селянське господарство. У сільськогосподарських підприємствах та фермерських господарствах чисельність найманих робітників з 2000 по 2014 рр. скоротилася на 71,4% (з 2,8 млн. осіб до 0,8 млн. осіб). За даними Держаної служби статистики України, за 2015 рік чисельність зайнятого населення у сільській місцевості становила 5,2 млн. осіб, що складає третину серед загальної кількості зайнятого населення України. Рівень зайнятого сільського населення віком 15-70 років становив 55,5%. Сільське, лісове та рибне господарство залишається найпоширенішим видом економічної діяльності серед усіх зайнятих у неформальному секторі економіки (38,9%). Чисельність безробітних (за методологією Міжнародної організації праці), що проживають у сільській місцевості, у першому півріччі становила 551,9 тис. осіб. Рівень безробіття у сільській місцевості зріс з 9,0% 2014 року до 9,2% 2015 року. У 2015 році статус безробітного у державній службі зайнятості мали 555,3 тис. осіб з числа мешканців сільської місцевості. Чисельність працевлаштованих за направленням служби зайнятості з числа сільських мешканців становила 277,8 тис. осіб, зокрема, 187,7 тис. безробітних. Для профілактики безробіття та пом'якшення дисбалансу на ринку праці держаною службою зайнятості здійснюється професійна орієнтація громадян. У 2015 році профорієнтаційними послугами було охоплено 777,7 тис. осіб, зокрема 533,9 тис. безробітних з числа сільських мешканців. Для забезпечення відповідності професійно-кваліфікаційного рівня безробітних вимогам роботодавців, за направленням служби зайнятості протягом 2015 року професійне навчання за направленням центрів зайнятості проходили майже 83,9 тис. безробітних з числа мешканців сільської місцевості. У громадських та інших роботах тимчасового характеру у 2015 році взяли участь 119,4 тис. мешканців сільської місцевості, з яких 117,5 тис. безробітних.

Станом на 1 березня 2016 року кількість зареєстрованих безробітних становила 12332 осіб, з яких жінки – 7027, молодь віком до 35 років – 5489, особи, які мають додаткові гарантії щодо сприяння у працевлаштуванні – 4486, особи, що проживають у сільській місцевості – 5500. Тому, вважаємо для покращення ситуації щодо розвитку трудового потенціалу села та забезпечення сільського населення робочими місцями, слід зупинитися на наступних аспектах:

- знецінення вартості сільської праці та надання великими агропідприємствами переваги екстенсивному землеробству;
- недооцінка внеску особистих сільських господарств (дрібних землевласників);
- тінізація сільського ринку праці та міграційні процеси в сільській місцевості;
- руйнація соціальної інфраструктури та поза професійних форм підтримки і розвитку людського потенціалу сільських територій.